

OVER DE VERWERKING VAN PERSOONS-
GE-
GEGEVENS IN HET KADER VAN DE BELRAI EN OVER DE
DOSSIERTAKS BIJ INDICATIESTELLING

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel
W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale Bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens	
Adviesvrager	Hilde Crevits - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	
Ontvangst adviesvraag	23 oktober 2023	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Sectorale kamer VSB en Personen met een handicap op 16 november 2023	
Contactpersoon	Barbara Krekels	bkrekels@serv.be

Inhoud

Advies	4
Situering	4
1. Verwerking van persoonsgegevens	4
2. Dossiertaks bij het beroep tegen de indicatiestelling	6

Advies

Situering

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna: raad) ontving op 23 oktober 2023 een adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale Bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens (hierna: voorontwerp van decreet). De adviestertermijn bedraagt 30 dagen.

De adviesvraag is binnen de raad behandeld door de kamer VSB en personen met een handicap die het advies bij consensus goedkeurde op 16 november 2023.

De raad zal hierna ingaan op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de BelRAI en op de dossiertaks bij het beroep na indicatiestelling.

1. Verwerking van persoonsgegevens

Artikel 3 van het voorontwerp van decreet wijzigt artikel 49 van het VSB decreet voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens door het Departement Zorg en bepaalt de doeleinden van de verwerking van de gegevens.

Artikel 10 van het voorontwerp van decreet wijzigt artikel 59 van het woonzorgdecreet voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens. De categorieën van persoonsgegevens worden decretaal bepaald en ook het Rijksregisternummer of bis-nummer wordt als verwerkingsgegeven opgenomen.

BelRAI is in de eerste plaats een hulpmiddel voor professionals en initiatiefnemers in zorg en ondersteuning om de noden en het functioneren van kwetsbare personen of personen in een complexe zorgsituatie op te volgen. De algoritmen in de BelRAI-instrumenten geven aan wat de aandachtspunten van de persoon zijn en laten de professional toe om samen met de persoon met zorgbehoefte een kwaliteitsvol zorgplan op te stellen.

In het voorliggend voorontwerp van decreet gaat het over het gebruik van BelRAI-instrumenten/gegevens voor secundaire doeleinden (voornamelijk beleidsdoeleinden). De raad vindt het goed dat bestaande gegevens uit BelRAI gebruikt kunnen worden voor deze secundaire doeleinden die decretaal worden vastgelegd in plaats van nogmaals gegevens op te vragen bij de voorzieningen. Maar tegelijk moet er gewaakt worden over het recht op privacy en de anonimiteit bij

de verwerking van gegevens. Het vinden van een correct evenwicht met proportionele maatregelen moet het uitgangspunt zijn.

In het voorontwerp van decreet mist de raad motivering voor de gegevens die de overheid wenst te verwerken. Het is niet duidelijk waarom het Departement Zorg al deze gegevens nodig heeft om haar taken uit te voeren. Er worden in artikel 3 een aantal doelstellingen bepaald, maar de motivering over het niveau van detail dat men nodig heeft in de verwerking van die gegevens om de genoemde doelstellingen te bereiken, ontbreekt. Zo wordt bijvoorbeeld niet gemotiveerd welke "gezondheidsgegevens" (4°), gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard (5°), gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijks leven (6°) het departement wenst te verwerken voor welke concrete doelstelling.

Sommige doeleinden vragen wel geaggregeerde gegevens, maar zeker niet alle details over personen met zorgbehoefte die in de BelRAI worden geregistreerd voor de organisatie van de zorg en ondersteuning zelf. Ook bij de verwerking van gegevens over vrijwilligers, bestuurders,... vraagt men veel detailgegevens waarvan het niet duidelijk is wat het Departement Zorg met deze gegevens zal doen. De raad merkt nog op dat het pseudonomiseren van de gegevens niet gelijk staat aan het anonimiseren ervan.

De raad vraagt daarom aan de decreetgever om gegevens die de overheid wil verwerken in de juiste verhouding te brengen tot de doeleinden (proportionaliteit) en om ook beter te motiveren welke gegevens moeten verwerkt worden voor welke doeleinden.

Meer specifiek maakt de raad nog deze opmerkingen:

- Het Departement Zorg zal ook gezondheidsgegevens verwerken (artikel 3, 4° toevoeging van §9 4° in het VSB-decreet). De raad vraagt zich af of deze bepaling niet in strijd is met de Wet op de patiëntenrechten. Volgens deze wet kunnen burgers immers weigeren om gezondheidsgegevens te delen. Het is niet duidelijk hoe er zal worden omgegaan met de vrije keuze van de persoon met zorgbehoefte om deze gegevens al dan niet te delen voor deze doeleinden. De raad vraagt om dit mogelijk conflict met de patiëntenrechtenwet te onderzoeken.
- Het Departement Zorg zal gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard verwerken (artikel 3 4° toevoeging van §9 5° in het VSB-decreet). Het is voor de raad niet duidelijk in welk verband deze gegevens gebruikt zullen worden. De raad dringt erop aan dit beter te motiveren.
- Het voorontwerp van decreet voorziet geen bepalingen over transparantie. Hoe zal de persoon met zorgbehoefte geïnformeerd worden over de verwerking van zijn gegevens voor deze secundaire doeleinden?
- Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de BelRAI-gegevens kunnen gebruikt worden voor programmatie. De raad vraagt om hierbij in de memorie van toelichting duidelijk te vermelden dat de programmatie niet alleen op basis van deze gegevens, maar op basis van een ruimere set aan gegevens, vastgelegd wordt.

- Tot slot wordt gesteld dat de gegevens worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek. De raad vraagt om in de memorie van toelichting te verduidelijken welke onderzoekers deze gegevens mogen verwerken. Wie wordt beschouwd als onderzoeker?

2. Dossiertsaks bij het beroep tegen de indicatiestelling

De artikels 4 tot 9 van het voorontwerp van decreet wijzigen het VSB decreet mbt. de dossiertaks.

De uitspraak van het Grondwettelijk Hof van 20 juli 2023 (Arrest nr. 112/2023) noopte de Vlaamse Regering tot aanpassing van het decreet tot wijziging van de regelgeving in het kader van VSB van 18 juni 2021 voor wat betreft de bepalingen over de dossiertaks bij de aanvraag voor een tweede indicatiestelling.

De raad is verbaasd over de aanpassingen die de Vlaamse Regering in dit voorontwerp van decreet voorstelt. Om de discriminatie weg te werken, worden de voorwaarden voor personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming nu wel gelijkgesteld met de 6 categorieën die volgens het decreet van 18 juni 2021 recht hadden op een vrijstelling van betaling van de dossiertaks, maar enkel door de vrijstelling voor deze 6 categorieën op te heffen en een dossiertaks van 30€ in te voeren voor al deze categorieën. De drempel om een administratief beroep in te dienen tegen een indicatiestelling, blijft dus behouden voor de groep van personen met een verhoogde tegemoetkoming en wordt opnieuw ingevoerd voor zeer kwetsbare groepen (de 6 categorieën). Dit gaat in tegen de geest van het arrest van het Grondwettelijk Hof dat een volledige vrijstelling voorstelt voor alle kwetsbare groepen, de personen met een verhoogde tegemoetkoming inbegrepen.

Eerder werd het argument gebruikt dat “men wil vermijden dat er geen drempels worden ingebouwd voor het aantekenen van een administratief beroep, omdat kan verwacht worden dat de gebruiker bij een negatieve beslissing van de gemachtigde indicatiesteller systematisch om een second opinion gaat vragen”. De raad meende eerder al dat niet nodig is om preventief een oplossing te zoeken voor een probleem dat zich nog niet stelt. In een vorig advies stelde de raad voor om dit goed te monitoren in de komende jaren en indien nodig bij te sturen, eerder dan meteen al drempels in te voeren voor kwetsbare groepen¹. Bovendien blijkt intussen uit de praktijk dat het aantal administratieve beroepen tegen indicatiestellingen slechts beperkt is ten opzichte van het totale aantal indicatiestellingen. De cijfergegevens van het Agentschap VSB (2022) tonen dat het slechts om 15 % gaat. Er wordt dus zeker niet systematisch om een second opinion gevraagd. Bovendien blijkt de helft van deze beroepen (49.6%) gegrond. De dossiertaksen van deze gegronde beroepen moeten ook telkens worden terugbetaald. De kosten hiervan zijn hoger

¹ [Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein WVG, 12 maart 2021, p. 8](#)

dan de baten. De procedure zelf brengt immers ook administratieve overlast en kosten met zich mee.

Voor de raad moet er juist meer ingezet worden op het wegwerken van drempels door kwetsbare groepen te helpen hun rechten te kennen en er beroep op te kunnen doen. Dit wordt des te meer belangrijk wanneer er in de toekomst bijkomende rechten aan de indicatiestelling zouden worden gekoppeld.

De raad herhaalt daarom zijn principiële standpunt dat een mogelijkheid tot beroep moet worden opgenomen zonder er een taks aan te koppelen. Het gaat hier om beslissingen van een indicatiesteller die financiële gevolgen hebben voor de gebruiker. Het moet dan ook voor elke burger mogelijk zijn om, ongeacht zijn financiële situatie, daartegen beroep in te dienen en aan de hand van bewijsstukken en/of feitelijke en juridische argumenten aan te tonen dat er een foute beslissing is genomen².

² [Advies wijziging regelgeving in het kader van de Vlaamse sociale bescherming](#), 9 december 2020, p. 8